

Dr Miroslav LUKETIĆ

ETEROVIĆ, ADAM: JUGOSLAVENI U NEVADI

1859 — 1900.

HRVATI, DALMATINCI, CRNOGORCI I HERCEGOVCI. — SAN FRANCISKO, ISTRAŽIVAČKO DRUŠTVO, 1973, STR. 263.
(Na engleskom)

Mada je ova knjiga objavljena u Americi već prije skoro četiri godine, imali smo priliku da je dobijemo nedavno, te je to i razlog za zakašnjenje u njenom prikazivanju. Knjiga je po mnogo čemu interesantna za nas i bez sumnje pobuđuje pažnju, kao vrijedan i rijedak prilog proučavanju života naših iseljenika u zapadnom dijelu Sjedinjenih Američkih Država. Njen autor, Adam Eterović, je osvjedočeni prijatelj i rodoljub Jugoslavije, porijeklom sa Brača, koji se kao naučni radnik već više od dvadeset godina bavi intenzivnim istraživanjima o našim iseljenicima u Americi. Iako je rođen u San Francisku, patrijarhalno vaspitanje njegovog oca uticalo je da je sačuvao sve osobine pravog Dalmatinca-Bračanina. Tu se i rodila ljubav za istoriju i nakon završetka studija počinje istraživati, i u nedostatku arhivskih podataka baviti se neposrednim prikupljanjem, statističkih, etnografskih i drugih podataka o našim iseljenicima, o njihovom životu, radu, povezanosti sa zavičajem i drugo. O tim svojim dugogodišnjim istraživanjima kaže: »Godinama sam kampirao po Arizoni, Nevadi, Alabami, po krajevima gdje je vladala »zlatna groznica«, tragajući po grobljima, starim novinama, državnim knjigama rođenih, vjenčanih, umrlih — tražeći prezimena naših doseljenika ... Danas imam dokumentaciju s više od 100.000 prezimena naših ljudi s djecom i članovima obitelji koji su do 1910. nastanili zapadni dio SAD. Uz ta prezimena zapisao sam i njihove životne puteve, priče.« (Portret of Adam, Matica, 2/1977. Mirjana Greblo.) Samo jedan dio te obimne građe koja se odnosi na državu Nevadu sistematizovan je i prikazan u dvadesetak pogлављa knjige koja je ilustrovana brojnim dokumentima i fotografijama. Posebni prilozi su bibliografija i registar imena. Autor je nastojao da pruži što više podataka o pojedincima koji su bili pioniri osvajanja Nevade, koji su uspjeli da se obogate i postanu

uticajni ljudi u političkom životu ovoga kraja. Mnoštvo podataka biografskog karaktera dato je u više registara i popisa koji čine veći dio ove knjige. Bez pretenzija da dâ sociološku studiju o našim iseljenicima, on je statističke podatke dopunjavao tekstrom koji je prikazivao pojedince, najčešće samo kroz poslovni uspjeh, ilustrujući to i fotografijama i fotokopijama pojedinih dokumenata. Čitajući knjigu nailazimo na veliki broj naših zemljaka, pretežno iz Paštrovića i drugih krajeva Crne Gore. U knjizi im je Eterović posvetio veliku pažnju jer su mnogi od njih među prvima došli u Nevadu i na veliko razvijali razne privredne djelatnosti. Među njima se ističe Marko Medin iz Budve, braća Perazići iz Petrovca, Zenovići, Gregovići, Balici, Vukovići iz Paštrovića, Plamenci iz Crmnice i mnogi drugi. Svi ovi podaci su za nas dosta nepoznati, izgubili su se u sjećanjima naših iseljenika, a mlađe generacije o tome malo znaju. Zato ova knjiga u neku ruku je i spomenik onima koji su gonjeni teškim ekonomskim stanjem napuštali zavičaj i odlazili u daleku Ameriku i тамо под изузетно složеним uslovima pokazivali svoju sposobnost, okretnost i poslovnost у раду и tako uspjevali да стекну veliki imetak. Svakako, više је оних који су радили у teškim životним uslovima rudnika и градилишта, и нијесу успјели mnogo да зараде и сачувавају живот.

Knjiga »Jugosloveni u Nevadi« nije naučna studija monografskog karaktera, ali bez obzira na to ona predstavlja veliki prilog proučavanju života naših iseljenika i mi je toplo preporučamo.